

ठेव पॉलिसी

प्रस्तावना :

बँकिंग व्यवसायात ठेव संकलन हा एक आवश्यक घटक असून, व्यवसायवृद्धीसाठी त्यास अनन्यसाधारण महत्व आहे. बँकिंगच्या मूळ संकल्पनेनुसार ग्राहकांकडून ठेव संकलित करून त्याचा विविध प्रकारची कर्जे वितरणासाठी विनियोग करणे आणि त्या माध्यमातून नफा कमविणे हा मुख्य उद्देश आहे. बँकांनी त्यांचे व्यवसाय उद्दिष्ट साध्य करणेसाठी प्रतिवर्षी निश्चित धोरण ठरविणे अपेक्षित आहे. त्यासाठी कार्यपद्धतीत नेमकेपणा आणि ठराविक साचेबद्धता असणे आवश्यक आहे.

रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडियाने सर्व बँकांना ठेवींवरील व्याजदर ठरविणेबाबत स्वायत्तता दिलेली आहे. बँका आपल्या ग्राहकांना आकर्षित करणेसाठी अधिकाधिक सेवा पुरविताना अन्य बँकांबरोबर स्पर्धात्मक व्यवसाय करीत, बँकेमधील ठेवी व कर्जे यांचा समतोल राखून नफा कमवित असतात.

बँक ठेवींवरील व्याजदर निश्चित करीत असताना ठेव कालावधीनिहाय तसेच ठेवप्रकार व ठेव योजना निहाय सर्वसाधारण ठेवीदार, सहकारी संस्था, ज्येष्ठ नागरिक (वयोमर्यादा ६० वर्षे पूर्ण) सेवकवर्ग, तसेच रक्कम रु.१५ लाख व त्यावरील मोठ्या रकमेच्या (बल्क) ठेवी इत्यादी निकष विचारात घेत असते.

RBI Circular No. /DCBR/2015-16/23 Master Direction DCBR.Dir.No.1/13.01.000/2015-16 , dated - May 12, 2016 नुसार काही बाबी नव्याने सदर पॉलिसीमध्ये समाविष्ट करण्यात आलेल्या आहेत. त्या पुढीलप्रमाणे :

- १) चालू ठेव खाते वगळता अन्य सर्व ठेवींवर व्याज देण्यात येते. (अपवाद – एकल खातेदाराच्या मृत्यूनंतर त्याच्या वारसदारांनी चालू ठेव खात्यातील शिल्लक रकमेची मागणी केल्यास, मृत्यू झाल्यापासून ते प्रत्यक्ष रक्कम अदा करणेपर्यंतच्या कालावधीचे व्याज हे बचत ठेव खात्यानुसार देण्यात येते) ज्या चालू ठेव खात्यांवर स्वधन योजना लिंक करण्यात आलेली आहे, त्यांना त्या योजनेच्या नियमांनुसार चालू ठेव खात्यावर व्याज देण्यात येते.
- २) बँकेच्या सर्व शाखांकरिता एकसारखेच व्याजदर असून त्यामध्ये कोणतीही भिन्नता ठेवण्यात आलेली नाही व ते आगाऊ जाहीर करण्यात आलेले आहेत. ठेवीदार व बँक यांचेमध्ये व्याजदरांवरून कोणतीही तफावत केली जात नाही.
- ३) बँकेमार्फत अदा करण्यात येत असलेल्या व्याजाची रक्कम ही पैशांमध्ये असल्यास, जवळच्या रुपयामध्ये रुपांतरीत करून अदा केली जाते.
- ४) जर ठेव पावतीची मुदत सुट्टीच्या दिवशी संपत असेल, तर ठेव पावतीच्या व्याजदरानेच ग्राहकास सुट्टीच्या दिवसाचे व्याज अदा केले जाईल.
- ५) रु.३ लाखापर्यंत शिल्लक राखणाऱ्या सर्व बचत ठेव खातेदारांना एकसमान व्याजदर असून त्यावर शिल्लक राखणाऱ्या बचत ठेव खातेदारांना स्वतंत्र व्याजदर देण्यात येईल.
- ६) ठेवीचा व्याजदर हा रक्कम व कालावधी याचेशी निगडित ठेवण्यात आलेला असून केवळ contracted rate नुसार व्याज अदा करण्यात येत नाही. तसेच किमान ७ दिवसांच्या आत ठेव मुदतपूर्व बंद केल्यास त्यावर कोणत्याही प्रकारे व्याज दिले जाणार नाही.
- ७) बचत ठेव खात्यावर दर तिमाहीस व्याज दिले जाते. त्याचप्रमाणे फ्रीज केलेल्या अथवा ऑपरेटिंग नसलेल्या खात्यांनादेखील सेव्हिंग ठेव व्याजदरांनुसार व्याज अदा केले जाते.
- ८) आपल्या बँकेस **AD Category II** लायसेन्स प्राप्त झालेले असून आपण NRE Saving Deposit (GL CODE 2203), NRO Saving Deposit (GL CODE 2204) & NRE Term Deposit (GL CODE 3114) खाती उघडू शकतो. विदेश विनिमय विभागाने शाखापरिपत्रक क्र.५६ / १८ दि.१४/०१/२०१३ नुसार याबाबतची सविस्तर माहिती दिलेली असून सदर परिपत्रकाची प्रत बँकेच्या इंटरनेट मेलवर सुद्धा उपलब्ध आहे. NRE Saving खात्यावर बँक, प्रत्यक्ष व अप्रत्यक्ष कोणत्याही प्रकारचे लिन नोंदवू शकत नाही.
- ९) ठेवी मुदतपूर्व बंद करणेचे वेळी आकारावयाच्या दंडव्याजाबाबतचा निर्णय बँकेने घ्यावयाचा आहे. त्यात बदल करण्याचे अधिकार बँकेने राखून ठेवलेले आहेत. मात्र सदरील पीनल इंटेरेस्ट तसेच मुदत ठेवींवरील व्याजदराची माहिती बँकेने / शाखेने ग्राहकांना करून देणे जरीचे आहे. पावतीच्या पाठीमागे ठेवी मुदतपूर्व बंद करणेचे वेळी आकारावयाच्या दंडव्याजाबाबतचा उल्लेख करण्यात येईल.
- १०) व्यक्ती आणि Hindu Undivided Family यांच्या मोठ्या ठेवी (Bulk Deposit) वगळून अन्य सर्व मोठ्या ठेवी (Bulk Deposit) या मुदतपूर्व बंद करून परत करण्यास बँक प्रतिबंध करू शकते. फक्त सदरील बाब ठेवी स्वीकारतानाच बँकेने स्पष्ट करणे आवश्यक आहे.
- ११) ठेव पावतीचे नुतनीकरण करणेसाठी ग्राहकाने पावतीच्या मागे त्याबाबत स्पष्ट निर्देश देणे आवश्यक आहेत. त्यामध्ये ग्राहकाने ठेव कालावधी नमूद करणे गरजेचे आहे. तसा कालावधी नमूद केलेला नसल्यास, मूळ पावतीचा जो कालावधी असेल, त्याच कालावधीसाठी पावतीचे नुतनीकरण करण्यात यावे.

आजारी खातेदार अथवा दवाखान्यात ट्रिटमेंट सुरु असलेले खातेदार अथवा वृद्धापकाळामुळे बँकेत येवून रक्कम काढणे शक्य नसलेले खातेदार, अशांसाठी सध्याच्या प्रचलित पद्धतीप्रमाणे शाखेतील एक सेवक संबंधित खातेदाराकडे जावून विथड्रॉवल स्लीपवर / चेकवर सही घेवून त्यानुसार रक्कम संबंधित खातेदाराच्या नातेवाईकांकडे सुपूर्त करित असतात. खातेदारास अशा वेळी सही करणे शक्य नसले तर ट्रिटमेंट करणाऱ्या डॉक्टरांची विथड्रॉवल स्लीप / चेकच्या मागे सही घेवून अथवा स्वतंत्रपणे त्यांचेकडून मेडिकल सर्टिफिकेट घेवून खातेदाराच्या खात्यातून रक्कम काढून दिली जाते. सदरील व्यवहाराचे वेळी बँकेतील एक जबाबदार सेवक / अधिकारी तेथे प्रत्यक्ष हजर राहून परिस्थिती पाहून त्यानुसार कार्यवाही करित असतो.

...२...

रिझर्व्ह बँकेच्या मास्टर सर्क्युलर क्र. RBI/2015-16/5 DCBR.BPD.(PCB) MC. No:6/13.01.000/2015-16 दिनांक - १ जुलै, २०१५ चे परिपत्रकामध्ये याबाबतच्या कार्यवाहीचा स्पष्ट उल्लेख केलेला आहे. सदर बाबतचा मूळ तपशील सोबत स्वतंत्रपणे जोडलेला आहे. त्यानुसार जे खातेदार आजारी असल्यामुळे सही करू शकत नाहीत, वार्धक्यामुळे बँकेत येवू शकत नाहीत अथवा आजारपणामुळे हॉस्पिटलमध्ये भरती झालेले असतात, अशा खातेदारांकडून अथवा त्यांच्या नातेवाईकांकडून शाखांकडे त्यांच्या खात्यातील रकमांबाबत मागणी केली जाते. त्यावेळी खातेदारांकडून सही घेताना, दोन साक्षीदार आवश्यक आहेत. त्यातील एक साक्षीदार हा बँकेचा जबाबदार बँक अधिकारी असावा. मात्र ज्यावेळी खातेदारांस सही / अंगठा करणे शक्य नाही तसेच खातेदार बँकेतही येवू शकत नाहीत अशा वेळी बँकेतील जबाबदार अधिकाऱ्याने समक्ष खातेदाराकडे जावून त्याची एखादी खूण, विथड्रॉव्हल स्लीप / चेकवर घेणे आवश्यक आहे. सदरील खुण ही कोणत्याची प्रकारे घेतली तरी चालू शकणार आहे. मात्र त्यावेळीही खातेदारांकडून खुण घेताना दोन साक्षीदार आवश्यक आहेत. त्यातील एक साक्षीदार हा बँकेचा जबाबदार बँक अधिकारी असणे आवश्यक आहे.

उपरोक्तनुसार कार्यवाही करताना खातेदारांचे खात्यातील रक्कम नेमकी कोणाच्या ताब्यात देण्यात यावी याची विचारणा खातेदारांस बँक अधिकाऱ्याने करणे आवश्यक आहे. त्यानुसार सदरील व्यक्तीची ओळख पटवून घेणेची पूर्तता करून विथड्रॉव्हल स्लीप / चेकच्या मागे सदर व्यक्तीची सही घेण्यात यावी. सदरील कार्यवाहीसाठी सुद्धा २ साक्षीदारांची आवश्यकता आहे. त्यातील एक साक्षीदार हा बँकेचा जबाबदार बँक अधिकारी असणे आवश्यक आहे.

याशिवाय ज्या ग्राहकांना दोन्ही हात नसल्यामुळे जे सही करू शकत नाहीत, अशा व्यक्तींची खाती उघडून घेणेबाबतचे मार्गदर्शन रिझर्व्ह बँकेने त्यांचे मास्टर सर्क्युलरमधील 5.8.4 मध्ये केलेले आहे. त्यानुसार अशा व्यक्तीने कोणत्याही प्रकारे केलेली खुण (उदा. पायाचा अंगठा अथवा टाचेची केलेली खुण अथवा शरीराच्या कोणत्याही भागाच्या अवयवाची खुण) ही सही समजण्यात यावी. मात्र अपंग व्यक्तीने कोणत्याही प्रकारे केलेली खुण अथवा निशाणी ही विथड्रॉव्हल स्लीपवर करणे आवश्यक व अनिवार्य आहे.

रिझर्व्ह बँकेने त्यांचे मास्टर सर्क्युलरमध्ये नमूद केलेल्या 5.8.1. ते 5.8.4 या बाबी सन २०१९-२०२० च्या "ठेव पॉलिसी" मध्येही अंतर्भूत करणेत येणार आहेत. सर्व शाखांमध्ये याबाबतच्या कामकाजामध्ये सुसूत्रता रहावी, यासाठी उपरोक्त सर्व बाबी शाखांना कळविणेत येत आहेत. तरी याबाबतची माहिती सर्व सेवकांना करून देण्यात येवून रिझर्व्ह बँकेच्या निर्देशानुसारच कामकाज केले जाईल, याबाबतची काळजी घ्यावी. (संदर्भ : रिझर्व्ह बँकेचे मास्टर सर्क्युलर क्र. RBI/2015-16/5 DCBR.BPD.(PCB) MC. No:6/13.01.000/2015-16 दिनांक - १ जुलै, २०१५.)

5.8.1. In order to facilitate old / sick / incapacitated bank customers to operate their bank accounts, procedure as laid down in paragraphe 5.8.2 below may be followed. The cases of sick / old / incapacitated account holders fall into the following categories :

(I) an account holder who is too ill to sign a cheque / can not be physically present in the bank to withdraw money from his bank account but can put his / her thumb impression on the cheque / withdrawal form, and

(ii) an account holder who is not only unable to be physically present in the bank but is also not even able to put his / her thumb impression on the cheque / withdrawal form due to certain physical defect / incapacity.

5.8.2 (I) Wherever thumb or toe impression of the sick / old / incapacitated account holder is obtained, it should be identified by two independent witnesses known to the bank, one of whom should be a responsible bank official.

5.8.2 (ii) Where the customer can not even put his / her thumb impression and also would not be able to be physically present in the bank, a mark obtained on the cheque / withdrawal form which should be identified by two independent witnesses, one of whom should be a responsible bank official.

5.8.3 In such cases, the customer may be asked to indicate to the bank as to who would withdraw the amount from the bank on the basis of cheque / withdrawal form as obtained above and that person should be identified by two independent witnesses. The person who would be actually drawing the money from the bank should be asked to furnish his signature to the bank.

5.8.4 In this context, according to an opinion obtained by the IBA from their consultant on the question of opening of a bank account of a person who had lost both his hands and could not sign the cheque / withdrawal form, there must be physical contact between the person who is to sign and the signature or the mark put on the documents. Therefore, in the case of the person who has lost both his hands, the signature can be by means of a mark. This mark can be placed by the person in any manner. It could be the toe impression, as suggested. It can be by means of mark which anybody can put on behalf of the person who has to sign, the mark being put by an instrument which has had a physical contact with the person who has to sign.

RBI Circular No. /DCBR.BPD.(PCB)M.C.No.6/13.01.000/2015-16 dated - 1st July, 2015 नुसार काही बाबी नव्याने सदर पॉलिसीमध्ये समाविष्ट करण्यात आलेल्या आहेत. त्या पुढीलप्रमाणे :

१) बचत ठेव / चालू ठेव खाते उघडून घेताना जुन्या खातेदाराच्या स्वाक्षरी/ओळखीची खाते उघडण्याच्या फॉर्मवर आवश्यकता नाही. PML Act & Rulesनुसार ते बंधनकारक देखील नाही. मात्र केवायसी पॉलिसीनुसार सदरील खातेदारांची संपूर्ण केवायसी कागदपत्रे दसरी घेणे आवश्यक आहे.

२) अज्ञानाच्या नांवे खाती उघडून घेताना, त्याचे वय विचारात न घेता, खाते उघडणे व त्यावर व्यवहार करणे हे अधिकार केवळ अज्ञान खातेदाराच्या नैसर्गिक पालकांना अथवा कायदेशीर पालकांनाच प्राप्त होतील. तसेच एटीएम / डेबिट कार्ड, नेट बँकिंग, चेक बुक, इ.सुविधा कायदेशीर पालक हे अज्ञानाचे वतीने घेवू शकतात. मात्र बँकेच्या सुकुमार व चिरंजीव या योजनांतर्गत खाती उघडून घेताना, खातेव्यवहारासाठी खातेदाराच्या नैसर्गिक अथवा कायदेशीर पालकांच्या स्वाक्षरीची आवश्यकता नसून खातेव्यवहार अज्ञानच्याच नावाने करता येवू शकतात. सदरहू खाते उघडून घेताना, सदरील फॉर्मवर पालकांची संमती घेणे आवश्यक आहे.

३) अज्ञान खातेदाराने त्याच्या वयाची १८ वर्षे पूर्ण केल्यानंतर त्याचे सदरील खाते बंद करून बचत ठेव खाते उघडून घेणे आवश्यक आहे. त्याच वेळी जुन्या खात्यामधील शिलकीबाबतचे कन्फर्मेशन बँकेकडे सादर करणे आवश्यक राहिल. त्याचवेळी त्याने संपूर्ण केवायसी कागदपत्रे सादर करणे अनिवार्य राहिल.

४) नामनिर्देशन सुविधा बँकेने सर्व ग्राहकांना उपलब्ध करून दिलेली आहे. ग्राहकांना यासाठी त्याची माहिती देण्यात येवून नामनिर्देशन करण्यासाठी आग्रह करण्यात यावा. ग्राहकास नामनिर्देशन करावयाचे नसल्यास, तसा उल्लेख व स्वाक्षरी रेकॉर्डवर घेण्यात यावी. ग्राहक त्यासंदेखील तयार नसल्यास बँकेच्या अधिकृत अधिकाऱ्याने तसे रेकॉर्डवर घ्यावे (खाते उघडण्याच्या फॉर्मवर नमूद करावे).

५) चालू ठेव खाते उघडून घेताना, सदरील खातेदाराचे अन्य बँकेमध्ये कॅशक्रेडीट खाते नसल्याबाबतचे डिक्लोरेशन रेकॉर्डवर घेणे अनिवार्य आहे. अन्य बँकेत त्यानुसार कॅशक्रेडीट खाते असल्यास, त्या बँकेस आपल्या बँकेने उघडलेल्या खात्याची माहिती देवून आपल्या बँकेत खाते उघडणेसाठी "ना हरकत दाखला" घेणे जरूरी आहे.

६) बँकेने निर्धारित केलेली किमान रक्कम खात्यावर ठेवली न गेल्यास, त्यापोटी किमान शिल्लक चार्जेसची आकारणी करण्यात येईल.

उपरोक्त बाबींशिवाय बँकेने ठेव संकलन करणेसाठी शाखांना दैनंदिन कामकाजाचे माध्यमातून पुढीलप्रमाणे मार्गदर्शक नियमावली ठरवून दिलेली आहे.

१) कोणत्याही प्रकारातील ठेव स्वीकारताना ग्राहकांकडून केवायसी पॉलिसीनुसार प्रथम KYC पूर्तता करून घेणे अनिवार्य आहे.

२) लो कॉस्ट ठेवी / CASA DEPOSIT वाढविण्याचे बँकेचे धोरण असून, तदनुषंगिक ग्राहकसंख्या व छोटे ठेवीदार यांची संख्या वाढविण्यावरही भर देणे आवश्यक आहे.

३) विविध मुदतीत ठेव स्वीकारताना बँकेने त्या त्या योजनेसाठी ठरविलेल्या नियमांचा अवलंब करणे आवश्यक आहे.

४) नविन व्यक्तिगत स्वरूपात मोठ्या रकमेच्या ठेवी (Bulk Deposit) स्वीकारताना Prevention of Money Laundering Act मधील तरतुदीनुसार Sources of Funds ची योग्य ती खातरजमा करणे आवश्यक आहे.

५) दि. २७ नोव्हेंबर २०१७ रोजीच्या मा. संचालक मंडळ सभा मान्यतेनुसार ०१ जानेवारी २०१८ पासून बँकेमधील विद्यमान ठेवींचे हे कायमस्वरूपी नूतनीकरण करण्यात येणार आहे. (आयकर सवलतीकरिता ठेवीदाराने ठेवलेल्या ठेवीव्यतिरिक्त).

६) दि. ०१ जानेवारी २०१८ पूर्वीच्या अथवा विशेष योजनेंतर्गत जाहीर केलेल्या ठेव योजनांमधील / मुदत संपलेल्या ठेवींना वर्ग झालेल्या ठेवींचे मुदत संपल्यानंतर किमान १४ दिवसांचे कालावधीत नूतनीकरण केल्यास मुदत संपलेल्या दिनांकापासून नूतनीकरण होईल. सदर १४ दिवसांचे कालावधीनंतर नूतनीकरण मूळ मुदत संपल्याच्या दिनांकापासून करावयाचे झाल्यास, त्यावर सेव्हिंग ठेव दराने व्याज दिले जाईल. ठेवींचे उपरोक्त कालावधीनंतर नूतनीकरण केल्यास त्याची विलंबाची कारणे विचारात घेऊन सेव्हिंग ठेव व्याजदरापेक्षा अधिक दराने व्याज देणेबाबतचे अधिकार मा. मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांना असतील.

मुदत ठेव पावती ऑटो – नूतनीकृत झालेली असेल व संबंधित खातेदारास सदर ठेव पावती नूतनीकरण करावयाची नसल्यास अश्यावेळी ठेव पावती नूतनीकरण झाल्यापासून ०७ दिवसांचे आत खातेदाराने मागणी केल्यास Before Maturity Application घेऊ नये तसेच व्याज आकारणी करू नये व मुदत ठेव पावतीचे Auto Renewal होते वेळी असलेली Maturity रक्कम (TDS वजा जाता) अदा करावी. ०७ ते १४ दिवसांचे कालावधीत अश्या प्रकारची मागणी झाल्यास Before Maturity Application घेऊन दंडव्याज आकारणी न करता नियमानुसार व्याज आकारावे.

तसेच १४ दिवसांनंतर अश्या प्रकारची मागणी आल्यास Before Maturity Application घेऊन प्रचलित पद्धतीनुसार कार्यवाही करण्यात यावी.

७) ७ ते १८० दिवस या कालावधीतील प्रस्तावित व्याजदरानुसार स्वीकारलेल्या ठेवी मुदतपूर्व बंद करताना दंड व्याज आकारण्यात येऊ नये. (उदा. १८० दिवसांसाठी ठेव ठेवली आणि ५० व्या दिवशी मुदतपूर्व बंद केल्यास त्यास संबंधित कालावधीस असलेल्या दराने व्याज अदा करावे. तसेच ९५ व्या दिवशी मुदतपूर्व बंद केल्यास त्या कालावधीसाठी असलेल्या दराने व्याज अदा करावे).

८) १८१ दिवसांपासून पुढील कालावधीकरिता ठेवलेल्या ठेवी कोणत्याही कारणाने मुदतपूर्व बंद केल्यास प्रचलित नियमानुसार १% दंडव्याज सर्वासाठी लागू राहिल.

९) शिकाऊ, प्रोबेशनरी अथवा करारावर असलेले सेवकांचे विनंतीनुसार त्यांच्या बँकेच्या सेवा कालावधीतच त्यांच्या मुदत ठेवीस १% जादा व्याजदराची सवलत उपलब्ध राहिल, परंतु शिकाऊ, प्रोबेशनरी व करारावर घेतलेल्या सेवकांचा सेवाकाल कोणत्याही कारणाने (कराराचा

कालावधी पूर्ण झाल्याने अथवा कराराचे कालावधीपूर्वी) संपुष्टात आल्यास अथवा त्याची सेवा काही कारणास्तव खंडीत (बडतर्फ) केल्यास अशा सेवकांना त्यांच्या सेवा कालावधीत उपलब्ध असणारी जादा व्याजदराची सवलत त्यांच्या सेवा कालावधी पश्चात उपलब्ध राहणार नाही. अशा शिकाऊ, प्रोबेशनरी अथवा करारावर असलेले सेवकांना त्यांच्या सध्या चालू असलेल्या मुदत ठेवीचा कालावधी पूर्ण होईपर्यंतच सदरचा १% जादा व्याजदर लागू राहिल. त्यानंतर होणाऱ्या नुतनीकरणाला व नवीन ठेवींना सदरच्या १% जादा व्याजदराची सवलत उपलब्ध राहणार नाही.

१०) जे सेवक त्यांचा नियमित सेवा कार्यकाल (विद्यमान नियमानुसार वयाची ५५ किंवा ५८ वर्षे) पूर्ण करून बँकेच्या नियमानुसार सेवानिवृत्त (Retired) झाले आहेत असे निवृत्त सेवक जादा १% व्याजदर मिळण्यास पात्र राहतील. म्हणजेच कोणत्याही कारणास्तव हा निकष पूर्ण न करणाऱ्या सेवकांना सदर सवलत उपलब्ध राहणार नाही. तसेच जे सेवक त्यांचे वय वर्षे ५५ ते ५८ या ३ वर्षांमध्ये १ किंवा २ सेवानिवृत्ती मुदतवाढी घेवून सेवानिवृत्त झालेले सेवक तसेच ज्या सेवकांनी बँकेच्या सेवेचा राजीनामा देवून ते सेवेतून मुक्त झालेले आहेत व त्यापैकी ज्या सेवकांची बँकेत किमान २० वर्षे सेवा पूर्ण झालेली आहे अशा सेवकांना सदर १% जादा व्याजदर सवलत चालू राहिल.

११) सेवकांची सोसायटी / वेल्फेअर असोसिएशन यांनाही सेवकांसाठी देण्यात येत असलेला १% जादा व्याजदर लागू राहिल.

१२) वरील मुद्दा क्र.६, ७ आणि ८ मध्ये नमूद केलेल्या सर्वसाधारण नियमात सवलत मान्य करण्याचे, तसेच रक्कम रु.१५ लाखावरील (Bulk Deposit) एकरकमी ठेवींसाठी अतिरिक्त व्याजदर मान्य करण्याचे अधिकार मा.मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांना राहतील.

१३) बँकेच्या कायम सेवेतून निवृत्त झालेल्या माजी सेवकांना तसेच ज्येष्ठ नागरिक (वयोमर्यादा ६० वर्षे पूर्ण) असलेल्या बँकेच्या सेवेतून निवृत्त सेवकांना ज्येष्ठ नागरिक व सेवक यांना देत असलेला व्याजदर अशा दोन्ही व्याजदर सवलतींचा एकत्रित विचार करून सर्वसाधारण ठेवींना लागू असलेल्या व्याजदरापेक्षा जास्तीतजास्त १.५०% जादा व्याजदर देता येऊ शकेल असा नियम आहे. अर्थात काही वेळी तो तत्कालीन ठेव व्याजदरांना अनुसरून त्यापेक्षा कमीही असू शकेल याची नोंद घ्यावी. सदर नियमात वेळोवेळी सवलत/बदल मान्य करण्याचे अधिकार मा. संचालक मंडळास राहतील.

१४) बँकेच्या मयत (आजी / माजी) सेवकांचे पती अथवा पत्नी यांना सेवकांसाठी देण्यात येत असलेला १% जादा व्याजदर देण्यात येईल. मात्र अशा ठेवींसाठी जादा व्याजदर देताना संबंधितांकडून (मयत सेवकाचे पती अथवा पत्नी) सदरची रक्कम ही मयत सेवकाचीच असल्याबाबत लेखी पत्र रेकॉर्डवर घेण्यात यावे.

१५) कोणत्याही व्यक्तीस वा संस्थेस (उदा.ज्येष्ठ नागरिक,आजी/माजी सेवक) एकाच वेळी दोन व्याजदरांचा फायदा घेता येणार नाही. (अपवाद नियम क्र.१३)

१६) सर्वप्रकारच्या ठेवींवरील व्याजासाठी आयकर कायदानुसार आयकर कपात लागू राहिल.

१७) बँकेत वेळोवेळी नव्याने ठेवण्यात येणा-या वा नुतनीकरण करण्यात येणा-या ठेवींना त्यावेळचे प्रचलित व्याजदर लागू राहतील.

१८) व्याजदर वाढीचा फायदा घेण्यासाठी जे ठेवीदार आपल्या मुदत ठेवी मुदतपूर्व बंद करून पुनःश्च ठेवींमध्ये रक्कम गुंतवतील त्यांना मुदतपूर्व ठेव बंदसाठी, मुदत ठेवीच्या झालेल्या कालावधीसाठी लागू असलेल्या (ठेव ठेवते वेळीचा) व्याजदरानुसार (applicable rate) किंवा मूळ ठेवीचा व्याजदर (Contractual Rate) यापेक्षा कमीत कमी दराने व्याज आकारणी करण्यात येईल. मात्र पुनःश्च गुंतवणूक करण्यात येणारा ठेव कालावधी हा विद्यमान ठेवीच्या (मुदतपूर्व बंद होणा-या) उर्वरित कालावधीपेक्षा जास्त असेल अशावेळीसच मुदतपूर्व बंद करणेसाठीचे दंडव्याज आकारण्यात येऊ नये.

१९) संयुक्त खात्यातील एक व्यक्ती ज्येष्ठ असल्यास व त्यांनी ज्येष्ठ नागरिकांना देण्यात येणारा व्याजदर देण्याची मागणी केलेली असल्यास अशा ठेवींना त्यानुसार व्याजदर देणेत येईल.

२०) सेवकांसाठी लागू असलेल्या जादा व्याजदराचा फायदा घेणेसाठी **संयुक्त नावाने असलेल्या** ठेवींमध्ये सेवकाचे नाव कोणत्याही क्रमाने असले तरी त्यास सदर सवलत द्यावी. मात्र त्यामध्ये सेवक आणि सेवकाचे कुटुंबिय (पती / पत्नी, मुलगा, मुलगी व आई वडील) यांचाच केवळ समावेश असावा. **मात्र संबंधित सेवकांकडून (आजी/माजी सेवक, ज्येष्ठ नागरिक (वयोमर्यादा ६० वर्षे पूर्ण) असलेले निवृत्त सेवक) सदरची ठेवरक्कम ही सेवकाची स्वतःची / मालकीची असल्याबाबत लेखीपत्र रेकॉर्डवर घेण्यात यावे.**

२१) मयत ठेवीदारांच्या संदर्भातील प्रकरणे बँकेच्या विधी विभागाने निश्चित केलेल्या अद्ययावत कार्यपद्धतीनुसार करावयाची आहेत.

२२) बँकेचे आयकर बचत मुदत ठेवयोजनेअंतर्गत ठेवी मासिक आणि तिमाही व्याज ठेव या प्रकारात ग्राहकांकडून स्विकारणे आवश्यक आहे.

२३) बँकेने किमान शिल्लक रकमेवर प्रचलित नियमानुसार Minimum Balance Charges आकारणी करणे. (सदर चार्जेस बाबतची माहिती बँकेच्या वेबसाईट वर तसेच शाखेत दर्शनीय भागात प्रदर्शित करण्यात येईल).

२४) **खाते Inoperative / dormant करणेपूर्वी त्याबाबतची पूर्वसूचना किमान ३ महिने आधी संबंधित खातेदारास देणे आवश्यक राहिल.**

२५) **खाते Inoperative / dormant झाल्यामुळे त्यापोटी बँक कोणतेही चार्जेस आकारणार नाही मात्र सदर खाते पुन्हा Operative करणेसाठी संबंधित खातेदारास अद्ययावत के.वाय.सी. सादर करणे क्रमप्राप्त राहिल.**

२६) सही असणा-या खातेदारांसाठी नॉमिनीचे नाव खाल्यास रजिस्टर्ड करणेसाठी साक्षीदारांची आवश्यकता नाही. मात्र अंगठा असणा-या खातेदारांसाठी दोन साक्षीदारांची आवश्यकता आहे.

२७) बचत ठेव खाते हे बँकेतील ग्राहकाचे मुलभूत खाते (BASE ACCOUNT) म्हणून गृहीत धरण्यात यावे. त्यामुळे उपरोक्त खात्याची माहिती (उदा. नाव, पत्ता, फोन नं., वय, नोकरीतील बदल, मृत्यू इ.) सतत अद्ययावत करून सिस्टीममध्ये आवश्यक ते बदल वेळोवेळी करावे.

२८) बँकेमधील सध्या अस्तित्वात असलेली शून्य जमाबाकीची खाती (No Frill Accounts) रिझर्व्ह बँकेच्या परिपत्रकानुसार Basic Savings Bank Deposit Account (BSBDA) खात्यामध्ये वर्ग करून घेणे बंधनकारक केले आहे.

२९) बँक पुढीलप्रकारची खाती उघडून घेणार नाही.

१) शासकीय विभागांची खाती

२) महानगरपालिका / म्युनिसिपल कमिटी/पंचायत समिती / स्टेट हौसिंग बोर्ड / पाठ्यपुस्तक महामंडळ

मेट्रोपॉलिटन डेव्हलपमेंट ऑथारिटी/राज्य अथवा जिल्हास्तरीय हौसिंग कोऑप.सोसा. / राजकीय पक्ष

३) नोंदणीकृत न झालेल्या संस्था/कंपनी

३०) बँकेने वेळोवेळी जाहीर केलेल्या ठेवयोजना या सदर योजनेचे उद्दिष्ट पूर्ण झाल्यावर ठराविक काळानंतर बंद करण्यात येतात.तसेच काही योजना तात्कालिक आवश्यकतेनुसार जाहीर केलेल्या असतात.अशा मुदत संपलेल्या ठेवीबाबत शाखेकडून / डेटा सेंटरकडून नियोजन विभागाकडे पूर्वमान्यता मिळणेसाठी पाठपुरावा केला जातो. त्यामध्ये बंद झालेल्या ठेव योजनांच्या Account master मध्ये नाव वाढविणे, कमी करणे अथवा कोणताही बदल करणेसाठी शाखाव्यवस्थापक यांचे अधिकारानुसार डेटासेंटरमार्फत करून घ्यावे. त्यासाठी नियोजन विभागाच्या पूर्वमान्यतेची आवश्यकता नाही.

३१) ठेवीवरील व्याज आयकरपात्र झाल्याने कॉम्प्युटर सिस्टीममधुन उदगम करकपात (टी.डी.एस.) होते. खातेदाराने सादर केलेल्या आयकर फॉर्म क्र.१५ जी / एच नुसार कपात लागू होत नसल्याने अशा रकमा (संबंधित) ठेवीदारास त्याचे ठेवखाती अथवा सेव्हिंग्ज खाती परत जमा देणेसाठी नियोजन विभागाच्या पूर्वमान्यतेची आवश्यकता नाही. तरी शाखांनी सदर कामकाज शाखास्तरावर व डेटासेंटरमार्फत करून घ्यावे.

३२) नविन ठेव योजना सुरु करणे अथवा बंद करणे, वेळोवेळी त्यात बदल करणे, त्याबाबतचा धोरणात्मक निर्णय घेऊन सदर निर्णय सर्व शाखांना कळविणे, व्याजदरात, सेवाशुल्कात बदल करणे इ. कामकाज ठेवींच्या संदर्भात नियोजन विभागामार्फत केले जाईल. तसेच बँकेच्या विविध ठेवयोजनांची माहितीपत्रके, Flex / Banners इ.माध्यमातून प्रसिद्धीचे कामकाज जाहिरात विभागामार्फत केले जाईल.

३७) बँकेतील ठेवीदारांसाठी प्रती खातेदार एक लाखापर्यंतचे ठेव रकमेस विमासंरक्षण (D.I.C.G.C.) देण्यात येते. शाखेत याची योग्य ती प्रसिद्धी करावी.

३८) सदर पॉलिसीमध्ये बदल करण्याचा अधिकार बँक व्यवस्थापनाने राखून ठेवलेला आहे.
